

1. Kereszténység (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) egyetlen / teremtő / mindenható (Elfogadható még a monoteizmusra való utalás.)
- b) fia van (Jézus) / három személy (Szentháromság) / Jézus is Isten
- c) halhatatlan (lélek) / túlvilági élet; bűnbocsánat / megbocsátás (Istentől); mennyország / feltámadás / kárhozat / pokol. (A pontosvesszővel elválasztott válaszlemek közül bármelyik kettő, bármilyen sorrendben elfogadható.)
(A helyes válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók.)

2. Középkori uradalom (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) 5.
- b) 2.
- c) 6.
- d) 1.

3. Hunyadi Mátyás (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

a)

1.	2.	3.
C	A	B

(Helyes sorrend esetén: 1 pont.)

- b) B
- c) országgyűlés / rendi gyűlés

4. Angol alkotmányos monarchia (Elemenként 1 pont, összesen 8 pont.)

- a) A, C, D
- b) bírói (hatalom) / bíraskodás / igazságszolgáltatás [Elfogadható még: (független) bíróság.]
- c) (felelős) kormány (Elfogadható még: kabinet.)
- d) Közvetett demokráciával / képviseleti rendszerrel érvényesül. / A nép képviselőkre ruhazza a hatalmát. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)
- e) Közvetlen demokráciával érvényesül. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)
- f) 1.

5. Törökellenes küzdelmek (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) végvár(at)
- b) Buda, Nándorfehérvár (A válaszok fordított sorrendben is elfogadhatóak.)
- c) 3.

6. A XIX. század eszméi (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

- a) 2., 3.
- b) 1., 2.
- c) 1., 3.

(A válaszok fordított sorrendben is elfogadhatóak.)

7. Áprilisi törvények (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) C, D (A válaszok fordított sorrendben is elfogadhatóak.)
- b) A
- c) D

8. Nácizmus (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) 3.
- b) 2.
- c) 1.
- d) 2.

9. Magyar gazdaság az 1920-as években (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) termelőeszközök
- b) (A trianoni békében) jelentős hegyvidéki területeket / nyersanyaglelőhelyeket csatoltak el. *(A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*
- c) 3.
- d) Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása / a közös vámterület megszűnése / a vámhatárok létrejötte miatt. *vagy A védővámok miatt. vagy Magyarország és a szomszédos országok rossz viszonya miatt. (A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*

10. Magyarország a második világháború idején. (Elemenként 1 pont, összesen 7 pont.)

- a) bizalmatlanság (más, hasonló jelentésű kifejezés is elfogadható)
- b) a szövetségesek fogják megnyerni a háborút vagy a németek hamar kimerülnek (más, hasonló értelmű megfogalmazás is elfogadható)
- c) német megszállás
- d) nyilasok
- e) a magyar kormány a németek vereségére számít
- f) Magyarország németekkel való háborús szövetsége ingatag (más, hasonló értelmű megfogalmazás is elfogadható, a sorrend mindegy)
- g) 3.

11. Háztartások pénzügyei (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a) 4.
- b) nagyobb
- c) 3.

13. Első ipari forradalom

(rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a textilipar húzóágazattá válását mutatja be. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T Elhelyezi időben az első ipari forradalom kezdetét vagy kiteljesedését (XVIII. század második fele, XIX. század első fele), és megemlíti, hogy a folyamat Angliából indult.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. ipari forradalom, gyár, textilipar, húzóágazat.	0–2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F Rögzít egy lényeges tény a táblázatból (pl. a találmányok növelték a gyártás sebességét, a fonás és a szövés területén is születtek találmányok), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a fonás és a szövés találmányai kölcsönösen ösztönözték / feltételezték egymást, ezek révén kialakulhatott az olcsó tömegtermelés, a gépesítéssel szorította ki az angol textil az indiait a piacról).	0–3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1 Rögzít egy lényeges tény a textiliparral kapcsolatban (pl. alapanyaga ekkor már elsősorban a gyapot / pamut volt, piaca a népesség / vásárlóerő növekedésével nőtt, nem igényelt jelentős szaktudást / nagy összegű befektetést, hagyományosan fejlett volt Angliában), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a gyapot Indiából / Amerikából érkezett, fejlődése fellendítette a kereskedelmet, a termelés további növelése érdekében megérte gépesíteni, sok munkaerő állt rendelkezésre – pl. a népességnövekedés miatt / a mezőgazdaságból / a bekerítések miatt, egyszerű volt vállalkozást indítani).	0–3
	E2 Rögzíti a gőzgép megjelenését a textiliparban, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az addigi emberi / állati / vízi energiát váltotta, megsokszorozta a termelést, a vasgyártás fejlődése tette lehetővé / ösztönözte a vasgyártás fejlődését, megszüntette a textilipar helyhez kötöttségét, a manufaktúrák gépesítésével létrejöttek a gyárak, a vasút lehetővé tette az olcsó szárazföldi szállítást).	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM / VIZSGAPONT		17

14. Sztálini terror

(rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a terror működését mutatja be a sztálini diktatúra időszakában. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T Rögzít egy lényeges kronológiai adatot a témához kapcsolódóan (pl. a Szovjetunió létrejötte: 1922, Sztálin pártfőttkárrá választása: 1922, Lenin halála: 1924, az egyszemélyi diktatúra kiépülése az 1930-as évekre), és megállapításai a Szovjetunióra vonatkoznak.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. diktatúra, terror, koncepció per, bolsevik / kommunista.	0–2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F Rögzíti a forrás lényegét (pl. a párt egyes tagjait / korábbi vezetőit a bolsevik forradalom / a szocialista rendszer / a Szovjetunió elárulásával / a burzsoák / fasiszták kiszolgáltatásával vádolták), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. Sztálin tisztogatásokat hajtott végre a párton belül, a perek Sztálin egyszemélyi hatalmának kiépítését / megerősítését szolgálták, Trockij elmenekült a Szovjetunióból, sokakat kivégeztek / megölték, koncepció per zajlottak).	0–3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1 Rögzít egy tényt a terror végrehajtásával kapcsolatban (pl. végrehajtója a politikai rendőrség – GPU, OGPU, NKVD – volt, jellemző eszköze a koncepció per volt, sokakat bírósági ítélet nélkül hurcoltak el / öltek meg, Gulagokat / munkatáborokat hoztak létre), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. semmibe vették az alapvető emberi jogokat, totális diktatúra épült ki, a vádakat hamis bizonyítékokkal / hamis tanúkkal / kínzással kicsikart vallomásokkal támasztották alá, a munkatáborok munkaerőt biztosítottak az erőltetett iparosítás számára).	0–3
	E2 Rögzít egy tényt a terrornak – a forrásban nem említett – áldozataira vonatkozóan (pl. elhurcolták a kulákokat / a kolhozosításnak ellenálló parasztokat, Sztálin tisztogatásokat hajtott végre a hadsereg vezetésében, etnikai tisztogatásokat hajtottak végre, az egyház is a terror célpontja volt, a terrornak bárki áldozatává válhatott), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a kulákokat vádolták az éhínség miatt, megfélemlítették a parasztokat a kollektivizálás érdekében, a tisztogatások jelentősen meggyengítették a hadsereget, ideológiai alapon üldözték az „osztályidegeneket”, a besúgásnak jelentős szerepe lett, a terrornak több tízmillió áldozata volt).	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM / VIZSGAPONT		17

15. Magyarország népessége (XVIII. század)

(hosszú)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a XVIII. századi Magyarországon lezajlott demográfiai és etnikai változásokat mutatja be. Ismerteti a változások háttérében álló népességmozgások (betelepítés, betelepülés, belső vándorlás) fő jellemzőit. Rávilágít a jelentős népességnövekedésre. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Utal a téma valamely előzményére a népességpusztulással összefüggésben (pl. a török hódoltság időszaka, a visszafoglaló háborúk, a Rákóczi-szabadságharc).	0–2
	T2 Említi a téma valamely térbeli elemét (a betelepítések / betelepülések / belső vándorlás valamely jellemző iránya / célpontja: pl. Temesköz, Határőrvidék, Erdély, Alföld).	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. népesség, népszámlálás, nemzetiség, betelepítés.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. népességpusztulás, természetes szaporodás, etnikai viszonyok, belső vándorlás.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzít egy lényeges tény a térképvázlat alapján (pl. a legnagyobb népsűrűség az északnyugati országrészben / Dél-Erdélyben volt, a legkevésbé népesek a középső / az alföldi területek / a Délvidék voltak), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ez meghatározta a belső vándorlás irányait, a legnagyobb népességpusztulás a hódoltsági / a visszafoglaló háborúk által leginkább érintett területeken volt, a XVIII. század folyamán kiegyenlítettebbé vált a népesség eloszlása).	0–3
	F2 Rögzít egy lényeges tényt a forrás alapján (pl. a telepések szabad költözési joggal rendelkeztek, a telepések egyezséget kötöttek földesurukkal letelepedésük feltételeiről, a telepések vándoroltak az országon belül), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a telepések oda vándoroltak, ahol kedvezőbb feltételeket biztosítottak számukra, a földesurak kedvezményekkel csalogatták a jobbágyokat birtokaikra, a szlovákok az Alföld felé vándoroltak).	0–3
	F3 Rögzít egy lényeges tényt a forrás alapján (pl. II. József fontosnak tartotta a népesség növelését, népszámlálást rendelt el), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a népességnövekedés gyarapította az uralkodó / az állam bevételeit, a népszámlálás elősegítette a gazdasági / katonai tervezést, háttérében a felvilágosodás eszméje húzódott meg, ez volt az első népszámlálás Magyarország történetében).	0–3

Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1 Rögzíti a jelentős népességnövekedést, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. fő okai a betelepítések és betelepülések voltak, a betelepülők mellett a magas természetes szaporodás / az életszínvonal javulása is hozzájárult, a török korban összességében nagyjából stagnált a népesség, a XVII. század végén / és a XVIII. század elején népességpusztulás történt, a század elején pestisjárvány dült).	0–3
	E2 Rögzíti a svábok / németek betelepítését, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az udvar és a földesurak szervezték, kedvezményeket kaptak, gyakran előre felépített falvakba érkeztek, betelepítésükkel nőtt az adóalap / az udvar által megbízhatónak tekintett – katolikus – alattvalók száma).	0–3
	E3 Rögzít egy további népességmozgást (pl. a határok mentén zajló spontán betelepülés, a szerbek betelepítése a Határörvidékre, a románok betelepülése Erdélybe / vándorlása az Alföld felé), és tesz egy megállapítást az etnikai viszonyok átalakulására vonatkozóan (pl. Magyarország többnemzetiségű állammá vált, a magyarok elvesztették abszolút többségüket a népességen belül, etnikailag kevert területek alakultak ki, az összefüggő magyar nyelvterület határa a Kárpát-medence belső területei felé húzódott).	0–3
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM / VIZSGAPONT		33

16. Magyarországi holokauszt

(hosszú)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a magyar holokauszt jelenségeiről ír, kitér a különféle módszerekre és a magyar hatóságok szerepére. A válasz bemutatja a zsidóság sorsának alakulását a német megszállás után (pl. gettósítás, deportálások). A vizsgázó az elemzés során feltárja a magyar hatóságok közreműködését a zsidók elleni fellépésben. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényegi megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzít legalább két dátumot az eseményekhez kapcsolódóan (1944. március 19. a német megszállás kezdete, 1944. október 15. a kiugrási kísérlet, 1945. április a hadiesemények vége Magyarországon).	0–2
	T2 Rögzíti a téma valamely térbeli összetevőjét (pl. a hazai zsidók többségét Auschwitzba deportálták).	0–2

Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. megszállás, antiszemitizmus, holokauszt, gettó.	0-2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. németbarát, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvény.	0-2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzít egy zsidóellenes intézkedést a forrás alapján (pl. vagyonelvétel, élelemfejadag csökkentése, letartóztatások), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a zsidók megélhetését akarták ellehetetleníteni, a zsidóság tartását kívánták megtörni a vezetőik letartóztatásával, a zsidóság ellenállását akarták megakadályozni).	0-3
	F2 Rögzíti a deportálások egy lényegi elemét (pl. a magyar csendőrök kegyetlenül hajtották végre, a foglyokat vagonokba zsúfolták, nem tudták, hova mennek), és megállapítja a magyar állami szervek tevékeny részvételét / felelősségét.	0-3
	F3 Rögzíti a zsidó áldozatok számát, kb. 550-600 ezer fő, és lényegi megállapítást tesz (pl. a vidéki zsidóságot pusztították el nagyobb mértékben, a budapesti zsidóság egy része menekült meg).	0-3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma- központú gondolkodás	E1 Rögzíti Magyarország német megszállását, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. németbarát kormány került hatalomra, a kormányzó nem mondott le, a Gestapo tevékenykedhetett az országban, a zsidókat gettóba zárták, megindult a deportálásuk a koncentrációs táborokba, Horthy leállította a budapesti zsidóság deportálását).	0-3
	E2 Rögzíti, hogy a deportálások a magyar társadalom jelentősebb tiltakozása nélkül mentek végbe, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a zsidótörvények jogi keretet adtak az antiszemitizmusnak, a zsidók alapvető jogait korlátozták, sokan a zsidók vagyonát kívánták megszerezni, külföldi diplomaták és magyar magánemberek egy része a zsidók megmentésén fáradozott).	0-3
	E3 Rögzíti a nyilas hatalomátvételt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz a zsidóság sorsára vonatkozóan (pl. a fővárosi zsidókat gettóba zárták, a nemzetközi nyomás ellenére folytatták a deportálásokat, a front közeledése miatt gyalogos halálmeneteket indítottak, sokakat a Dunába löttek).	0-3
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0-3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM / VIZSGAPONT		33

